

ZPRAVODAJ NEWSLETTER

VZDĚLÁVACÍ A INFORMAČNÍ BULLETIN
EDUCATIONAL AND INFORMATIVE BULLETIN

Komandantura a protektorátní četníci v ghettu

Tzv. Wieserův dům, sídlo četníků v ghettu
The 'Wieser House', seat of the ghetto gendarmerie

Během tří a půl let trvání ghetta se tak v Terezíně vystřídalo na několik set strážníků přicházejících sem většinou nedobrovolně. Jejich sídlo bylo v bývalém důstojnickém kasinu, v tzv. Wieserově domě.

Formálně bylo terezínské četnictvo podřízeno českým zemským úřadům, ve skutečnosti však podléhalo velení SS. Příslušníci četnického sboru zajišťovali především ostrahu hranic tábora, dohlíželi na pracovní komanda vězňů zaměstnaných mimo území Terezína a kontrolovali zavazadla nově příchozích transportů.

Vzhledem ke své pracovní náplni byli četníci v poměrně úzkém kontaktu s internovanými a jak alespoň vyplývá ze vzpomínek bývalých vězňů, většinou se k terezínským Židům chovali slušně. Navzdory hrozícímu nebezpečí se někteří četníci dokonce snažili vězňům pomáhat. Významnou pomocí bylo např. pašování korespondence, v níž obyvatelé ghetta mohli okolnímu světu sdělit nejen osobní zprávy, ale i necenzurované informace o realitě táborových poměrů. Nezanedbatelnou podporou pro vyhladovělé vězně byla i ochota některých strážných přehlédnout v oděvu ukrytý kousek zeleniny či ovoce, když se skupina vězňů vracela z práce v místních zahradách.

Pohnutkou k aktivní podpoře obyvatel ghetta byla u mnohých četníků docela obyčejná lidskost a soucit s pronásledovanými a svou pomoc tak Židům poskytovali nezištně. Výjimečné však nejsou ani případy, kdy četníci za své služby přijali od vězňů peníze či jiné cennosti. Dnes je známo celkem čtrnáct příslušníků četnického oddílu, kteří byli pro pomoc terezínským vězňům zatčeni a souzeni. Někteří poté na vlastní kůži zažili hrůzy koncentračních táborů jako byl Mauthausen, Flossenbürg a pod.

Bohužel, mezi četníky bylo i několik jedinců, kteří se, ve snaze zalíbit se esesákům, chovali k vězňům nepřátelsky a surově. Jednalo se zejména o členy velitelského sboru četnického oddílu, kteří byli za své zločiny po skončení války potrestáni.

70. a 80. léta v Památku Terezín (Pokračování z čísel 2 a 3/2005)

Na začátku 70. let byla dokončena další etapa úprav na Židovském hřbitově a pietním místě u Ohře. Toto období se také nese ve znamení určitých snah o zřízení muzea, které mělo připomínat utrpení židovského obyvatelstva. Až do počátku 90. let však tato myšlenka realizována nebyla. Období 80. let se v Památku neslo ve znamení stabilizace systému muzejní práce. Byly doplněny umělecké sbírky, pokročilo odborné zpracování archivních dokumentů, dobudován byl fotoarchiv a soustavně prováděn sběr vzpomínek.

The gendarmes in the Terezín Ghetto

Police duties in the Terezín Ghetto were undertaken throughout the existence of the camp by a special gendarmerie unit. This comprised 150 men in all, serving as a rule from 3 to 6 months and drawn from gendarmerie stations across the Protectorate of Bohemia and Moravia. Careful selection was undertaken to ensure that none of the gendarmes serving had even the slightest relation to persons of Jewish origin. During the three and a half year life of the Ghetto several hundred policemen rotated through Terezín, most of whom were not there voluntarily. They were based in the former officers' casino, the so-called 'Wieser House'.

Formally, the Terezín gendarmerie was subordinated to the Bohemian Provincial Office, but in practice it was subject to the SS command structure. Members of the gendarmerie unit were responsible mainly for securing the camp perimeter, oversight of prisoner work gangs employed outside Terezín and checking the baggage from newly arrived transports.

Given their function, the gendarmes were in relatively close contact with the internees, and as seems to be shown by the recollections of former prisoners most of them behaved properly towards the Jews. In the face of terrible danger several gendarmes even attempted to help the prisoners. One important way in which they could do this was, for example, by smuggling out correspondence in which the ghetto's inhabitants could tell the surrounding world not only their personal news, but also pass on uncensored information about the reality of conditions in the camp. The willingness of some guards to overlook pieces of vegetable or fruit hidden in clothing as prisoner groups returned from working in the local market gardens was also a not insignificant form of aid for the hungry inmates.

For many of the gendarmes the motives for their support of the ghetto's inhabitants were common humanity and pity for the persecuted, and they asked nothing in return for their aid to the Jews. That said, cases where the gendarmes required money or other valuables for their services were not exceptional. Today, a total of fourteen members of the gendarmerie unit are known to have been imprisoned and condemned for helping the prisoners; several experienced for themselves the horrors of such concentration camps as Mauthausen, Flossenbürg etc. as a result.

Unfortunately, there were among the gendarmes also a number of individuals who, in an effort to win the favour of the SS, were unfriendly and brutal towards the prisoners. These included in particular members of the officer corps of the gendarmerie unit, who were tried for their crimes after the war.

The 1970s & 80s at the Terezín Memorial (continued from issues 2 & 3/2005)

A further stage in the arrangement of the Jewish cemetery and place of remembrance on the Ohře was completed at the beginning of the 1970s. It was also at this time that certain efforts were made to set up a museum to recall the suffering of the Jewish inhabitants - an idea that remained unrealised until the beginning of the 1990s, however. During the 1980s the Memorial underwent a stabilisation in the system of its museum work; the art collections

Projekt Gymnázia Soběslav: „Osudy židovských obyvatel a politických vězňů Soběslavska“

V červnu a červenci roku 2005 se ve Smrčkově domě v Soběslavi konala výstava „Zmizelí sousedé. Osudy židovských obyvatel a politických vězňů Soběslavska“. Jádrem výstavy, která si dala za úkol přiblížit neznámé kapitoly z novodobých dějin regionu, byly prezentace prací soběslavských gymnaziálních studentů zapojených do celostátního projektu „Zmizelí sousedé“. Součástí prezentace byla například práce „Cyklotrasa po židovských a jiných památkách v okolí Soběslavi“. Cyklobadatel se díky ní po cestě, která vede překrásnou krajinou v okolí Soběslavi, seznamuje s bývalými synagogami, židovskými hřbitovy, školou. Trasa vede ze Soběslavi přes Myslikovice, Tučapy do Přebořova. Vernisáž výstavy proběhla 2. června 2005 za nebyvalého zájmu soběslavské veřejnosti, zúčastnilo se jí na 150 lidí. Přítomna byla i média (Táborské listy, Kotnov, Mladá fronta, Hláška, Radiožurnál).

Plakát k projektu
soběslavského gymnázia
Poster for the Soběslav
Gymnasium project

Akce Památníku Terezín

Semináře pro pedagogy „Jak vyučovat o holocaustu“

Pro rok 2006 vypisuje Památník Terezín ve spolupráci s MŠMT ČR dva nové termíny seminářů „Jak vyučovat o holocaustu“, a to: **10. - 12. 3. 2006 a 24. - 26. 3. 2006**. Přihlášku a informace obdržte na adrese Památníku Terezín či na www.pamatnik-terezin.cz. Památník Terezín má pro pořádání semináře akreditaci MŠMT ČR: 31 719/2004-25-461.

2. 1. 2006 - „Ze sbírek Památníku Terezín“, výtvarná výstava, předsálí kina Muzea ghetta
2. 1. 2006 - Jiří Hanke Fotografie, výtvarná výstava, předsálí kina Malé pevnosti
1. 3. 2006 - Vavro Oravec - Obrazy, výtvarná výstava, předsálí kina Muzea ghetta
1. 3. 2006 - Renato Oggier - Plastiky, výtvarná výstava, výstavní prostory IV. dvora a předsálí kina Malé pevnosti

Kontakty - Contacts

Adresa - Address
Památník Terezín, Národní kulturní památka
Princípova alej 304, 411 55 Terezín
Malá pevnost - Small Fortress
tel.: 416-782 442, 416782131, fax: 416-782 245
Muzeum ghetta - Ghetto Museum
tel.: 416-782 576, fax: 416-782 993
Magdeburská kasárna - Magdeburg Barracks
tel.: 416-782 949
Středisko setkávání II. - Meeting Centre II.
tel.: 416-782 654

PAMÁTNÍK TEREZÍN

národní kulturní památka
Vydává - Published by
Památník Terezín, Česká republika
The Terezín Memorial, The Czech Republic
2005

www.pamatnik-terezin.cz

were extended, the expert processing of archive documents continued, the photographic archive was established, and the systematic collection of personal accounts undertaken.

Soběslav Gymnasium project: "The fates of Jewish residents and political prisoners from the Soběslav region"

In June and July 2005 an exhibition was held in the Smrček House in Soběslav entitled "Vanished Neighbours. The fates of Jewish residents and political prisoners from the Soběslav region". The core of the exhibition, designed to bring to life unknown chapters from the modern history of the area, was a presentation of work by Soběslav Gymnasium students within the framework of the nationwide "Vanished Neighbours" project. This included, for example, an elaboration of a "Cycle route to Jewish and other monuments around Soběslav", by means of which cyclists can follow a route through beautiful countryside to see former synagogues, Jewish cemeteries and school; it leads from Soběslav via Myslikovice and Tučapy to Přebořov. The exhibition opened on June 2nd 2005 to unprecedented interest from the local public, with 150 people in attendance as well as the media (Táborské listy, Kotnov, Mladá fronta, Hláška, Radiožurnál).

Terezín Memorial events

Teacher seminar: "How to Teach the Holocaust"

In 2006 the Terezín Memorial, in cooperation with the Czech Ministry of Education, Physical Fitness & Sport, has set aside two dates for holding the "How to Teach the Holocaust" seminar: **March 10th-12th and March 24th-26th**. Registration forms and information can be obtained from the Memorial, or found online at <http://www.pamatnik-terezin.cz>. These seminars are accredited by the Ministry of Education, Youth and Sports under reference 31 719/2004-25-461.

- Jan. 2nd 2006 - "From the Terezín Memorial collections", art exhibition in the foyer of the Ghetto Museum cinema
- Jan. 2nd 2006 - Jiří Hanke Photography. Art exhibition in the foyer of the Small Fortress Cinema
- Mar. 1st 2006 - Vavro Oravec Paintings. Art exhibition in the foyer of the Ghetto Museum cinema
- Mar. 1st 2006 - Renato Oggier Sculptures. Art exhibition in the display spaces of Courtyard IV and the foyer of the Small Fortress cinema

Legenda k mapce:

1. Původní sídlo komandantury (do léta 1942)
2. Sídlo komandantury od léta 1942
3. Hotel Viktoria
4. Sídlo protektorátních četníků v ghettu

Key to map on the title page:

1. The original seat of the Commandant's Office (until summer 1942)
2. The seat of the Commandant's Office from the summer of 1942
3. Hotel Viktoria
4. The seat of the Protectorate Gendarmerie in the ghetto

The Camp Commandant's Office and the Protectorate gendarmes in the Ghetto

Památník Terezín / Terezín Memorial
2005

Komandantura SS v terezinském ghettu

Terezinskému ghettu velela od jeho vzniku v listopadu 1941 až do počátku května 1945 komandantura (SS-Lagerkommandantur Theresienstadt). Později bylo od tohoto názvu upuštěno a užívalo se pojmenování „služebna“, čímž mělo být zdůrazněno tvrzení o samosprávném městě Židů. Pokyny dostávalo terezinské velitelství nejen z Berlína od RSHA (zde se oddělení IV B 4 vedené Adolfem Eichmannem zabývalo výhradně židovskými záležitostmi), ale i od Zentralstelle (později Zentralamt) v Praze. Tomuto pražskému úřadu byla komandantura také přímo podřízena. Přijímala a plnila příkazy k odesílání transportů na Východ, dohlížela na činnost židovské samosprávy, vynášela konečné tresty nad vězni ghetta

Budova bývalého velitelství pevnosti, do srpna 1942 také sídlo komandantury SS
The former fortress headquarters, until August 1942 the seat of the SS Commandant's Office

a pravidelně informovala své nadřízené v Praze a v Berlíně o situaci v ghettu.

Zpočátku bylo její sídlo v honosné budově bývalého posádkového velitelství na náměstí - v místopise ghetta označeného L 414. V srpnu 1942 se přemístila do domů v opačném rohu náměstí, označených Q 414 a Q 416. Ve sklepích pod těmito budovami zřídili esesáci vězení. Do tzv. bunkrů zavírali vězně ghetta, kteří se provinili proti táborovému řádu nebo měli být vyslýcháni gestapem.

K ubytování příslušníků komandantury sloužil terezinský hotel, přejmenovaný v té době na Viktoria. V přízemí této budovy se esesáci také stravovali. V místopise ghetta měla označení L 324. Kromě táborových velitelů a inspektora, kteří byli neomezenými vládci nad ghettom, měla terezinská komandantura desítky hodnostně nižších členů. Zastávali různé úřady i funkce v hospodářství.

O všech lze bez nadsázky říci, že využívali svých pozic k šikanování, týrání i bez-trestnému zabíjení vězňů 5. května 1945 opustili všichni příslušníci SS komandantury Terezín. Jen část z nich se po válce podařilo dopadnout a po zásluze prorestat.

Od léta 1942 se komandantura nacházela v tomto domě na náměstí

From the summer 1942 the Commandant's Office was based in this building on the square

The SS Commandant's Office in the Terezín Ghetto

From its creation in November 1941 until the beginning of May 1945, the Terezín Ghetto was run by a headquarters or commandery - the SS-Lagerkommandantur Theresienstadt (literally the SS Camp Commandant's Office Terezín). It was later relieved of this title, and the term "service centre" was used, which was intended to stress the claims to the self-government of the town by the Jews. The Commandant's Office at Terezín received instructions not just from the RSHA in Berlin (where section IV B 4 under Adolf Eichmann was concerned exclusively with Jewish affairs), but also from the Zentralstelle (later Zentralamt) in Prague; it was to the latter that the Commandant's Office was directly subject. Orders were received and acted on for the dispatch of transports to East, the activity of the Jewish Self-Government was overseen, punishments for ghetto prisoners were

Viktoria sloužila k ubytování příslušníků komandantury (dnes Parkhotel)
The Viktoria (now Parkhotel) was used to house members of the Commandant's Office

determined, and regular reports on the situation in the ghetto filed with superiors in Prague and Berlin.

Initially the Commandant's Office was located in the grandiose building that was formerly the garrison headquarters on the square L 414 in the ghetto numbering system. In August 1942 it moved to the house on the opposite corner of the square, Q 414 & Q 416. In the basement of this latter building the SS established a prison; ghetto inmates who had offended against camp rules or who were to be interrogated by the Gestapo were held in this "bunker".

Leo Haas: Budova komandantury, PT 1632, Památník Terezín, © Tomáš Fritta Haas
Leo Haas: From the summer the Commandant's Office building, PT 1632, Terezín Memorial, © Tomáš Fritta-Haas

Staff of the Commandant's Office were housed in the Terezín hotel, renamed at this time the Viktoria. The SS were also fed on the ground floor of the same building, which bore the number L 324.

Velitelé terezinského ghetta

Za dobu existence ghetta se ve funkci velitelů postupně vystřídali tři příslušníci SS: Siegfried Seidl, Anton Burger a Karl Rahm.

Prvním z trojice velitelů terezinského tábora byl do funkce jmenován SS-Obersturmführer dr. Siegfried Seidl (nar. 1911). Stalo se tak v berlínském RSHA, kde Seidl působil od vypuknutí 2. světové války, a Eichmann jej v listopadu 1941 jmenoval velitelem právě zřízeného tábora v Terezíně.

Původem byl Rakušan, stejně jako jeho dva nástupci. Členem nacistické strany se stal v roce 1930, do SS vstoupil r. 1932. Velitelem v Terezíně zůstal do 3. července 1943, poté byl přeložen do KT Bergen-Belsen a na konci své kariéry byl velitelem zvláštního komanda ve Vídni. Právě za Seidla, který vynikal v používání lstí a podvodů, se konaly popravy na prvních terezinských vězňích. V lednu a v únoru 1942 bylo z jeho příkazu oběšeno 16 mužů. On zavedl trest bití za porušování táborového řádu, omezil přiděly jídla daleko za hranici minima, zařazoval i těžce nemocné do transportů na Východ. Svou surovostí a touhou po pomstě zapříčinil smrt nejméně dvou vězňů ghetta.

Po válce se Seidl ve Vídni skrýval, avšak v červenci 1945 byl zatčen. Žádosti československého ministerstva vnitra na jeho vydání nebylo vyhověno, a tak vyšetřování i soudní

Bunkry pod komandanturou
The bunkers beneath the Commandant's Office

přelíčení proběhlo ve Vídni. Zemský soud jej odsoudil na základě předložených důkazů v říjnu 1946 k trestu smrti, rozsudek byl vykonán v únoru 1947.

Druhým velitelem tábora byl SS-Obersturmführer Anton Burger (nar. 1911). Původně učitel, později se uplatnil v Eichmannově úřadu pro židovské záležitosti ve Vídni a roku 1939 jej Eichmann povolal do služby v Praze a dále v Brně. Někdy čas sloužil rovněž ve Francii. 3. července 1943 byl ustaven velitelem ghetta v Terezíně. Burger byl surovec, vězně bil, mučil je při výsleších. Obzvláště nenávisť projevoval vůči českým vězňům i českým četníkům, které podezíral z udržování přátelských kontaktů právě s českými vězni. Burger zakázal porod v ghettu a ženy, které zde otěhotněly, musely podstoupit potrat. V případě

In addition to the Camp Commandant and inspector, who were the absolute rulers of the ghetto, the Terezín Commandant's Office also contained dozens of lower ranking staff, who fulfilled various offices and functions in running the camp. It would be no exaggeration to say that all used their positions to bully, tyrannise and kill the prisoners with impunity. On May 5th 1945 all of the SS left the Commandant's Office at Terezín, and after the war only some were traced and brought to the punishment.

Commandants of the Terezín Ghetto

During its period of operation the ghetto the post of commandant was filled by three members of the SS in succession: Siegfried Seidl, Anton Burger and Karl Rahm.

The first of the trio to be named commandant was SS-Obersturmführer dr. Siegfried Seidl (b. 1911) at the Berlin RSHA, where he had worked since the outbreak of the Second World War; he was named commandant of the newly established camp at Terezín by Eichmann in November 1941. Seidl was Austrian by descent, as were his two successors; he had become a member of the Nazi Party in 1930, and joined the SS in 1932. He remained commandant at Terezín until July 3rd 1943, after which he was transferred to the Bergen-Belsen concentration camp before ending his career as head of a special commando in Vienna.

It was under Seidl, who excelled at the use of cunning and subterfuge, that the first executions of Terezín prisoners were conducted; on his orders, 16 men were hanged in January and February 1942. He also assigned punishment beatings for infringements against camp orders, limited food rations well past their minima, and included even the seriously ill on transports to the East. His brutality and taste for vengeance caused the death of at least two ghetto prisoners.

After the war Seidl went to ground in Vienna, but was arrested in July 1945. A request from the Czechoslovak Interior Ministry for his extradition was denied, and his investigation and court appearances thus took place in the Vienna. On the basis of the evidence placed before it, the Provincial Court sentenced him to death in October 1946; the sentence was carried out in February 1947.

The second camp commandant was SS-Obersturmführer Anton Burger (b.1911). Originally a teacher, he later worked in Eichmann's Office of Jewish Affairs in Vienna, and in 1939 Eichmann called upon him to serve in Prague and then Brno. He also served for a while in France. On

Anton Burger, 2. komandant ghetta
Anton Burger, second ghetto commandant

July 3rd 1943 he was made commandant of the Terezín Ghetto. Burger was a brute who beat prisoners, and tortured them during interrogations. He showed particular hate to Czech prisoners and to the Czech gendarmes suspected of main-

utajení těhotenství hrozilo urychlené zařazení obou partnerů i s dítětem do transportu na Východ, což znamenalo jistou smrt. V době, kdy mělo být ghettu v Terezíně předváděno mezinárodním komisím jako vzorový tábor, přestal surový a primitivní velitel Burger vyhovovat, a proto byl 7. února 1944 odvolán.

Poté působil v Řecku, Maďarsku a Německu. Octl se v americkém internačním táboře v Glasenbachu, odkud uprchl. Mimořádný lidový soud v Litoměřicích vydal na Burgera zatykač a v roce 1948, kdy byl stále nezvěstný, vynesl nad Burgerem rozsudek smrti v jeho nepřítomnosti. Burger se mezitím pohyboval v Itálii, Rakousku (zde na jeho pobyt upozornil dr. Simon Wiesenthal) a nakonec v Německu. Zde zemřel nepotrestán roku 1991.

8. února 1944 nastoupil jako třetí a poslední velitel SS-Obersturmführer Karl Rahm (nar. 1907). Od roku 1934 byl členem nacistické strany, v roce 1938 vstoupil do SS a do policejních služeb. Kariéru začal v Ústředně pro židovské vystěhovalectví ve Vídni,

poté byl přeložen do obdobné ústředny Karl Rahm, third ghetto commandant v Praze. Odtud byl odvelen do Terezína, kde sloužil do května 1945.

Rahm byl hrubý, surový a vznětlivý. Také on bil vězně, honil je před svým koněm nebo před cvičnými psy. Stal se však výborným „režisérem“ zkrášlovací akce, jež se plně rozvinula na jaře 1944. Při návštěvě delegace Mezinárodního výboru Červeného kříže v červnu 1944 hrál roli „strýčka Rahma“, kterému tolik záleží na spokojeném žití „obyvatel“ ghetta.

Mnoho vězňů, včetně Judenältestera Paula Eppsteina, bylo z jeho příkazu odvezeno do nedaleké věznice gestapa v Malé pevnosti a tam zavražděno. Pro styk s vězni nechal zatknout i několik četníků, vykonávajících službu v Terezíně. Ke konci války připravoval usmrcení zbývajících vězňů, buď v plynové komoře, nebo jiným způsobem.

Karl Rahm opustil terezinský tábor jako poslední člen komandantury 5. května 1945 a uprchl do Rakouska, kde začal pracovat jako instalatér. Rakouskou policií byl ještě v témže roce zatčen a dopraven do amerického internačního tábora Glasenbach. Po roce byl předán československým orgánům. Soudil jej Mimořádný lidový soud v Litoměřicích, který vynesl rozsudek smrti. Ten byl nad Rahmem vykonán 30. dubna 1947.

Četníci v terezinském ghettu

Strážní službu v ghettu Terezín zajišťoval po celou dobu existence tábora zvláštní četnický oddíl. Čítal 150 mužů, kteří sem byli přidělováni zpravidla na 3 až 6tíměsíční službu z různých četnických stanic Protektorátu Čechy a Morava.

Po pečlivém výběru byli do strážního oddílu zařazováni pouze četníci, u nichž byla vyloučena jakákoliv příbuznost s osobami židovského původu.

taining friendly relations with them. Burger forbade births in the ghetto, and women who became pregnant were obliged to have abortions. Cases of secret pregnancies risked the more rapid assignment of both parents and the child to transports to the East, which mean certain death. When the Terezín Ghetto was to be presented to the International Committee as a model camp, the rough and primitive Commandant Burger ceased to be an asset, and on Febru-ary 7th 1944 he was therefore recalled.

He was later active in Greece, Hungary and Germany. He was held at the American internment camp at Glasenbach, from which he escaped. The Extraordinary People's Court in Litoměřice issued a warrant for Burger's arrest in 1948, and when he remained at large sentenced him in his absence to death. Burger, meanwhile, moved through Italy, Austria (where his presence was made public by dr. Simon Wiesenthal) and ultimately Germany, where he died unpunished in 1991.

On February 8th 1944 SS-Obersturmführer Karl Rahm (b. 1907) became the third and final commandant. A member of the Nazi Party from 1934 he joined the SS and the police service in 1938. His career began in the Centre for Jewish Emigration in Vienna, after which he was transferred to the equivalent centre in Prague; it was from thence that he was seconded to Terezín, where he served until May 1945.

Rahm was coarse, brutal and choleric. He too beat prisoners, and drive them before his horse or trained dogs. He was, however, the brilliant 'director' of the beautification project that came to fruition in spring 1944. During the visit of the delegation of the International Committee of the Red Cross in June 1944 he played the role of "uncle Rahm", dedicated to ensuring that the ghetto's residents lived comfortably.

Many prisoners, including Judenältester Paul Eppstein, were on Rahm's orders transferred to the nearby Gestapo prison in the Small Fortress and there murdered. He also had several of the gendarmes serving at Terezín arrested for fraternizing with the prisoners. At the end of the war he prepared for the mass murder of the remaining prisoners either in the gas chambers or otherwise.

Karl Rahm left the Terezín camp as the last member of the Commandant's Office on May 5th 1945; he fled to Austria, where he began to work as a fitter. In the same year he was arrested by the Austrian police, and taken to the American internment camp at Glasenbach. A year later he was handed over to the Czechoslovak authorities. He was sentenced by an Extraordinary People's Court in Litoměřice to death, and was executed on April 30th 1947.

Leo Haas: Příslušníci komandantury, PT 1887, Památník Terezín, © Tomáš Fritta - Haas
Leo Haas: Members of the Commandant's Office, PT 1887, Památník Terezín, © Tomáš Fritta-Haas